

Posudek bakalářské/magisterské diplomové práce
Posudek - Závěrečná práce - CŽV

Student: František VALENTA

Obor: ČJ - D

Název práce v českém jazyce:

Postava dítěte v realistické vesnické povídce Karla Václava Raise a Terézy Novákové

Název práce v anglickém jazyce:

Child's character in the realistic village story by Karel Václav Rais and Teréza Nováková

Vedoucí práce: PhDr. Věra Brožová, Ph.D.

Oponent práce: prof. PhDr. Dagmar Mocná, CSc.

Předkládaná práce je věnována realistické próze sklonku 19. století; autor si z ní vybral spisovatele, kteří – zejména v povídkové tvorbě – patří k těm umělecky nejzajímavějším a jsou příkladem toho, že realistická metoda není pasivním zrcadlením reálného života, nýbrž důmyslným stylizačním procesem. Práce sleduje povídkovou tvorbu obou autorů z přesně vymezeného zorného úhlu, když se zabývá funkcí dětských postav v ní.

Autor studuje jako druhý obor dějepis, a proto má přirozenou tendenci vnímat sledované prózy jako výpověď o vesnici konce 19. století, její sociální struktuře a životním způsobu. Jeho specializace se příznivě projevuje v tom, že zná dobové kontexty, má pochopení pro jejich specifičnost, a nedopouští se tudíž ahistorických interpretací. Přitom však má stále na paměti, že pracuje s texty uměleckými, nikoli s kulturně historickými dokumenty, což považuji za zvlášť oceněnihodné.

Tento zřetel k literárnosti analyzovaných textů se projevuje především ve stálém zřeteli k funkci dětských postav v jednotlivých povídkách. Autor prostřednictvím detailní analýzy textů (s řadou pěkných postřehů – např. sledování proměny pojmenování dětské postavy v Raisově povídce Vnouče) ukazuje celou paletu možností, jak může realistická próza ve shodě s autorovou intencí s dětskou postavou pracovat (např. ve škále od hlavní, psychologicky propracované postavy k postavě jako dokladu sociálních poměrů na vesnici). Oceněnihodný je závěrečný návrh typologie funkcí dětské postavy i vzájemné porovnání práce s dětskou postavou u Raise a Novákové, jejíž odlišnosti vyplývají jednak ze specifičnosti jejich autorských osobností, jednak z částečně odlišného uměleckého záměru.

Rozpaky pociťuji nad vstupními životopisnými kapitolami, jež – přinejmenším v této encyklopedické podobě – považuji za nefunkční. Chápu, že autor vzhledem ke svému historickému školení může tíhnout k nadhodnocování biografického kontextu, nicméně když už se jím hodlal zabývat, bylo by vhodné přistoupit k biografickým údajům selektivně a zaměřit se pouze na ty, jež se bezprostředně vztahují k tématu práce – čili na jejich vztah ke světu dětí.

Navzdory této výhradě považuji bakalářskou práci Františka Valenty za zdařilý příklad toho, jak s všestranným porozuměním přistoupit k objevování nenápadných uměleckých hodnot realistické narace. Plně tuto práci doporučuji k obhajobě.

Námět k diskusi při obhajobě:

Postava dítěte se v průběhu 19. století teprve pozvolna stávala plnoprávnou součástí umělecké fikce. Rais a Nováková bezesporu k jejímu etablování v umělecké literatuře významně přispěly, což uvedená práce přesvědčivě dokládá. Nebyli ovšem na tomto poli zcela první. Na které autory (české i zahraniční) mohli v tomto ohledu navazovat? A činili tak, nebo je jejich přístup k dětským postavám jiný?

V Praze dne 6.1.2022

.....

Podpis